

HRVATSKA MISAO

PREDPLATA ZA ŠIBENIK I AUSTRO-UGARSKU GODIŠNJE K 14.—,
POLUGODIŠNJE I TROMJESEČNO SURAZMJERNO, MJESEČNO
K 1-20. — POJEDINI BROJ 10 PARA. — OGLASI PO CIJENIKU.
PLATIVO I UTUŽIVO U ŠIBENIKU.

- IZLAZI SVAKI DAN -

::: TELEFON BR. 74. — ČEKOVNI RAČUN 129.871. :::

UREDNIŠTVO I UPRAVA NALAZE SE NA TRGU SV. FRANE IZA
OBCIN. PERIVOJA. — VLASTNIK, IZDAVATELJ I ODGOVORNI
UREDNIK JOSIP DREZGA. — TISAK: HRVATSKA ZADRŽNA
TISKARA U ŠIBENIKU, U. Z. S. O. J.

GOD. III.

ŠIBENIK, subota 18. rujna 1915.

BR. 185. (115)

Nakon izjalovljene ofenzive u Istočnoj Galiciji, poduzimlju Rusi žešće napadaje u Voliniji. - Življa djelatnost na tirolskoj fronti. - Između Njemačke i Amerike predstoji sporazum. - Grčka mobilizira.

Rusko ratište.

BEČ, 16. rujna (KB). Službeno se saopćuje:

Rusi su pokušali, da spriječe djelovanje našeg jučer javljenog pobočnog nasrtaja. Bili su bačeni. Naša artiljerijska vatra pri tome je uništila jedan neprijateljski oklopni automobil. Od tri častnika posade dva su bila usmrćena, a jedan neozledjen zarobljen. Od momčadi svi, osim jednoga šofera koji je u zarobljeničtvu također podlegao, bili su na mjestu mrtvi. Uostalom u Istočnoj Galiciji i na liniji Ikve okršajna djelatnost znatno je popustila. Položaj je ostao potpuno nepromijenjen.

Obzirom na nemogućnost, da u ovom prostoru postigne uspjeha, neprijatelj upriličuje još žešće napadaje protiv naših sila koji se nalaze u volinjskom tvrđavnom području. Ovdje se razviše borbe koje još traju.

Na Szczaru nema ništa nova.

Zamjenik šefa generalnog stožera
Von HÖFER.

BERLIN, 16. rujna (KB). Službeno se saopćuje:

Južno od ceste Dvinska dostignut je Widzy, Goduszschka i Komai. Widzy, nakon žestoke borbe po ruševinama.

U okolišu Vilne napadaj je nastavljen.

Položaj istočno od Olite i Grodna u glavnome je nepromijenjen.

Szczaru smo prešli na više mjesta.

Močvarno područje sjeverno od Pinska od neprijatelja ispražnjeno.

Na jugoistočnom ratištu o njemačkim četama ništa nova.

Vrhovna vojna uprava.

Talijansko ratište.

BEČ, 16. rujna (KB). Službeno se saopćuje:

Na tirolskoj fronti jučer je ponovno bilo višekratnih artiljerijskih borba.

Poslije podne bila je neprijateljska vatra proti visoravni Lafraun i Vielerthl žešća.

Noćas nakon ponoći napala je jača talijanska infanterija Monte Coston i naše položaje sjeverno od ove pogranične gore.

Ovi nasrtaji bili su odbiveni, uz znatne gubitke po napadača. Osobito živahna djelatnost je bila prama prostoru Tarviza. Ovo mjesto, osobito ondješnja bolnica, bili su bombardirani iz položaja blizu pograničnog klanca Somdognia iz daleko nosećih topova.

Na primorskoj fronti neprijateljski napadaj prama prostoru Fliča ponovno je upriličen. Više nasrtaja Talijana bilo je odbiveno. Borbe ipak još nisu dokrajčene. Dalje niz Soču uključivo mostobran Gorice vladao je primjereni mir.

Neka mjesta južno od Gorice i sjeverozapadna fronta Doberdoba nafazili su se pod živahnom neprijateljskom topovskom vatrom.

Zapadno od San Martino pokušaji Talijana da nam se približe bili su, kao uvijek, spriječeni.

Zamjenik šefa generalnog stožera
Von HÖFER.

Francusko-englesko ratište.

BERLIN, 15. rujna (KB). Službeno se saopćuje:

U Španiji iztrgnut je Francizima napadajem ručnim bombama jedan komad šanca. Protunapadaj bio je odbiven.

Vrhovna vojna uprava.

Pred Dardanelima.

CARIGRAD, 17. rujna (KB). Glavni kvartir saopćuje:

U odsječku Anaforte spriječila je naša vatra neprijateljske radnje oko utvrda pred našim desnim krilom.

Naša artiljerija prisilila je na bijeg jednu neprijateljsku torpiljarku, koja se približila Salzikburnu.

Naše obalne baterije bombardirale podpunim učinkom važne neprijateljske položaje u okolišu Seddibahra.

Na Suez.

CARIGRAD, 17. rujna (KB). Glavni kvartir saopćuje:

U noći od 5. ov. mj. jedna naša izvidnička patrola, koja operira na obali Suezkog kanala, sasula je vatru na engleski parobrod „Elkantara“, koji je kanalom prevažao municiju.

† Kardinal Lorenzelli.

RIM, 17. rujna (KB). Preminuo je kardinal Lorenzelli.

Sporazum Njemačke i Amerike.

LONDON, 17. rujna (KB). „Exchange Telegraphkompagnie“ javlja iz Newyorka:

„World“ donosi razgovor sa njemačkim poklisarom Berstorffom, koji je izjavio: „Sve poteškoće između Njemačke i Sjedinjenih Država bit će u dva tjedna odstranjene. Između mene i Lasinga polučio je podpunu sporazum“.

Kako je našima u Srbiji?

Nastavljamo po „Hrvatskom Dnevniku“ pričanje zarobljenika koji je sretno umaknuo iz Srbije.

Srbi su u ratovima imali velike gubitke. Stoga psuju ko ludi na „Švabu“. Koliko nam puta rekli Srbijanci, da je rat s Turskom bio šala, s Bugarskom da je već bio gore, no sa Švabom je strašno ratovati. Sami su nam priznavali, da im je silna vojska izgignula. A oni bezbrojni sakati ljudi, što smo ih svagdje susretali, najbolji su dokaz, kako su strašno Srbi stradali.

Uz ovakovo stanje stvari, jasno je da se Srbi upravo strašno boje nove naše navale. Govorili su mi: Ako Švabo sad navali, pa nas jednog probije, ode bez ikakve smetnje i muke dalje!

Hrvati nijesu baš u volji Srbima. Kad mogu ruže Hrvate u opće, a nas vojnik napose. Govore, da nas vojnik Hrvate treba sve pobiti, jer da nismo nikakvi Slaveni, jer bi se inače s njima borili. Muslimani bolje ne prolaze. Za njih vele, da su svi Srbi. No ipak priznaju, da su se Hrvati protiv njih junački borili. I na Bugare Srbi jako psuju.

I ako su Srbi pretrpjeli velike gubitke, i ako se silno boje Švabe, ipak se nadaju, u velike nadaju. Svaki njihov čovjek tvrdi i duboko je uvjeren, da će Bosna i Dalmacija pasti pod Srbiju.

Srbi ne taj, što bi od nas bilo, da „ciganinu dopadne carstvo“, da dobiju Bosnu i Dalmaciju. Rušit ćemo — rekoše nam toliko puta — crkve i džamije i ubijati Turke i katolike. Jednostavno ćemo one, koji nam nijesu po volji, po noći odvesti i poubijati.

Nije ni čudo, da su svi ovakovi, kad ih na to sa svih strana podučavaju. Tako sam na svoje uši čuo u sabornoj crkvi, kamo sam se jednoć uvukao, kako vladika među ostalim u pripovijedi reče i ovo: Ubij Švabu i Turčina, spasi brata Srbina!

Srbi su pod sigurno računali, da će doći u Bosnu, da će se tu ugnjezditi, i da ih više nitko ne će iz Bosne maknuti. To zaključujem i po tome, što su ložaci srbijanskih željeznica, gdje sam i ja služio neko vrijeme, kako ču dalje navesti, položili

bili ispite za strojovogje u Bosni. Tako im se izriekom reklo. A željezničarima su srbijanskim kazali, da će svi u službu u Bosnu, dok će oni iz Bosne doći u Srbiju, da ne budu mogli ništa škoditi. Isto su mi tako kazali da će ravnateljstvo srbijanskih željeznica preseliti u Zemun zajedno sa svim podčinjenim uredima.

Srbijansko vojno vodstvo i politički krugovi znaju vrlo umjetno širiti dobre vijesti među svoju masu. Po njihovim vijestima bi oni sa svojim saveznicima već davno osvojili sav svijet, a u našoj Monarhiji ne bi već davno bilo naše vlasti, jer su Rusi — kako su oni govorili — već davno udarili na Budimpeštu.

Puñivole tvornice.

Nedostatne priprave Puñilovih tvornica, radi kojih je bilo toliko navala u Dumi, dale su povoda, da se povede istraga. Izvidi parlamentarne istražne komisije pokazale su, da su napadaji bili opravdani. Dokazalo se, da se tvornicama radilo samo 8 dana na mjesec za vojnu upravu. Ratni ministar izdao je mjere, kako bi se pripravu oružja i municije uvelo na onu mjeru, što ih tvornice baš mogu pripraviti.

Vladivostok centrala dobavljanja municije.

Reuter javlja iz Tokija: Kapetan parobroda „Kokura Maru“, koji je nedavno stigao iz Vladivostoka javlja, da se u onoj luci obavljaju velike vojničke radnje. Nepregledna množina ratnog materijala sakupljena je tu, a brodovi neprestano dovažuju novi materijal iz Amerike i Japana. Dnevno se izvažava samo 20—30 tona robe a drugi se vagoni upotrebljavaju za prevažanje municije. Rusko-japanski su odnošaji svakim danom srdacniji.

Lloyd George priznaje poraz centralnih vlasti.

Lloyd George izdao je svoje govore, dodao im predgovor, u kojemu, uz ostalo, čita se i ovo:

Nepovoljni događaji rata nisu ošlabili moju vjeru u konačnu pobjedu, u koliko će saveznici napinjati sve svoje sile prije nego što će biti prekasno. Premda saveznicima stoji na raspolaganje pomoćna vrela Engleske, Francuske i Rusije te čitavog industrijskog svijeta, posjeduju ipak centralne vlasti ogromnu premoć na ratnom materijalu i opremi. To je žalostna činjenica, ali je upravo ono što se moglo predvidjeti.

Željezna peta Nijemaca dublje se nego ikada utisnula u belgijsko i francusko tlo. Poljska je sva njemačka, a Litva će brzo slijediti. Ruske tvrdjave, koje su se smatrale neobori-

vima, padaju kao da su iz pijes pred neodoljivom bujicom njemačke invazije. Kada će ta bujica poteci n trag? Onim časom, kad će saveznici biti providjeni preobiljem ratnog materijala.

Obustava akcije na Dardanelima?

„Vossische Zeitung“ javlja iz Sofije: Po raznim vijestima iz Sofije može se zaključiti, da četvorna sve u račun uzima mogućnost obustave akcije na Dardanelima. Tako se sa kupovine živeža, učinjene u Dede gaeu za francuske i engleske čuva na rok dobave do konca rujna. Sve se ponude za kasnije dobave rokove otklanjaju. S tim stoji u sve vijesti, da je Italija učestvovanje u akciji na Dardanelima definitivno otkazala.

Ponizivanje Vatikana.

„Neue Züricher Nachrichten“ imadu s posebne strane ovaj dopis: Makar da talijanska vlada taj čas interesa sa Svetom Stolicom podrži vati kakve takve odnose, ipak abnmalni položaj i poniženje katoličke crkve u antikatoličkoj službenoj Italiji sve više izbjaga.

Autor onoga dopisa opisuje zašto razno presizanje cenzurne oblasti važne članke, što ih priopćuje „O servatore Romano“, prosvjeduje protiv novoga toga vrijetanja kao katolik kao neutralac, te onda nastavlja: Pap je suveren i po talijanskom garantnom zakonu, te je u najmanju ruk nedolično, kada cenzura uopće organ Svete stolice podvrgava kontroli, naročito kada briše članke, koji za stupaju prava papina ili njegove uvjerenije ideje. Vrlo bi željeti bilo, da katolici svih zemalja protiv tih, z Svetu Stolicu uvredljivih djela talijanske vlade zauzmu stanovište.

I ako Italija hoće, da joj se mlađe još jednu ili dvije godine iskrvar ipak ona papinoj vladi ne smije branimi, da ona u svom vlastitom organu radi za ideju mira. Ovo su nesnosni prilike. Talijanski je rat odmotao rimski pitanje u svem njegovu znamenovanju i opsegu.

Ugrizen bivši namjesnik Trsta.

Predsjednik vrhovnog račun. Dvor knez Hohenlohe, koji se, kao oficir, nalazi kod bečke domobranske divizije na bojnome polju, bio je 10. ov. mj. u močvarama Pripjet u grizen u nogu od bijesnoga pastora. Knez je otpustovao u Beču u Pasturo zavod, gdje će biti podvrgnut 14-dnevnoj njezi. Kako je cijepjenje u vrijeme objavljeno, nema nikakve bolesti.

Nikolaj Nikolajević i Suhomlinov u inozemstvu.

Čini se, da veliki knez Nikolaj Nikolajević nema osobite volje da nastupi mjesto potkralja u dalekom Kavkazu.

Kako „Riječ“ javlja, zaputit će sa veliki knez, koji je već bio stigao u Kavkaz, sa svojom obitelji na više nedjelja u inozemstvo. I njegov vjerni pomoćnik, bivši ratni ministar general Suhomlinov polazi u inozemstvo.

Franczi ne daju zlata.

Odavno, odmah na početku rata, ustegli su Franczi kapitalisti zlato i sakrili ga, dok je u Njemačkoj posljednji posjednik zlatnog novca otišao u državnu banku i tamo zamijenio zlatni novac papirnom. Uzaludna je bila sva propaganda i svo zaklanjanje francuske štampe, koja je apelovala na publiku, neka zlato daje francuskoj banci. Cijela akcija štampe i ministra financija imala je rezultat, da je francuska banka dobila nekoliko stotina milijona zlata, a ta svota ni ne stoji u razmjeru prema količini zlata, koje posjeduje francuski narod, a koje jamačno neće nikada ući u francusku banku. U tome je pravcu karakteristično pisanje pariskog „Journala“:

„Kada bi malo računajući, četiri milijarde zlata, koje se nalaze u publici, došle u francusku banku, onda bi se zalihe zlata banke povisile na osam milijardi. Koliku bi otpornu snagu to značilo za našu financijsku snagu i kako bi jak dokaz to bio u očima neutralaca i neprijatelja! Ova jednostavna misao morala bi se usaditi u duboke slojeve štediša, ako se hoće da postignu dovoljni rezultati.

Dosada su bila nedovoljna nastojanja, koja su preduzeta u tome smislu. I ako su neki predstavnici državnih financija shvatili, da njihova zadaća nije ograničena samo na to, da na blagajnama izdaju potvrde o primitku uplate zlata, nego da to povlači za sobom i nastojanja oko osvjestavanja i propagande, ipak se mnogi drugi ograničavaju i suviše na tu ulogu jednostavnih blagajnika i štete da izvještavanjima, koja duguju publici.“ Sasvim je tačno, da su francuske štetiše dobro zavezale čerape pune zlata, koje odatle ne može niko izmamiti, no nevjerojatno je, da bi propaganda i obavještavanje publike od strane bankovnih činovnika bili u stanju, da potaknu francusku publiku, da se daje svoje prikriveno zlato.

Francuski mali i veliki kapitalisti, koji su u neizvjesnosti, koliko će trajati rat, kako će se svršiti, ne smiju da reskiraju, pa da zamijene zlato sa malovrijednim banknotama. To je u pravo protest francuskog zlata protiv trajanja rata. Svi su izgledi, da će francusko zlato ostati savezano u čarapama francuskih štetiša dok se ne svrši rat, a tek će onda početi kolati u ono j mjeri, u kojoj je bilo u kolanju prije rata.

Srpski socijalista o prilikama u Srbiji.

„Kölnische Zeitung“ donosi iz Berlina sljedeći dopis:

Organ ruskih socijalista „Naše Slovo“, koje izlazi u Parizu, donosi dne 5. ov. mj. sljedeći šef-redaktera Dušana Popovića, srpskog socijalno-demokratskog lista „Radničke Novine“, koje sada izlaze pod naslovom „Budućnost“. U listu se veli:

„Na žalost, imali smo, prosudjujući ovaj rat i odviše pravo. Ovaj je rat Srbiju uništio. Ne može se kazati, da je naša zemlja samo decimirana:

polovica i to bolja polovica njezina je uništena. Kraj gubitaka u ratu imamo velike gubitke uslijed epidemija, kao trbušna pošalina itd. Što je Srbija imala dobrog i vrijednog, to više ne postoji. Velike Srbije bit će — ali bez Srba. To je sada postala krilatica u narodu. Narod je posve izmoren. Općenita je čežnja za mirom. Kad je Lapčević pred tri mjeseci u skupštini držao govor za mir, čitava je skupština zašutjela. Niko mu se nije usprotivio. On nije samo rekao unutarnje uvjerenje i vruću želju patrićkih narodnih masa, već i potajne misli vladajućeg građanstva, koje je svojom ratobornom politikom doživjelo najveće razočaranje. Malo ne sve sile dorasle za boj su uništene. Naša je socijalno-demokratska stranka naravno pretrpjela najveće gubitke. Ona će bez svake sumnje nakon rata imati za sebe velike mase naroda — ali bez muškaraca. Oni šute tiho u grobovima.“

Domaće vijesti.

Izvidi i pritvor. „Naše Jedinstvo“ javlja pod ovim naslovom: Uslijed jedne tužbe proti „Zadružnome Savezu“, čujemo radi cijena i vrsti brašna nekima, istražni sudija g. Jedlowski je, prema odredjenju zakona, odredio sinoć da se pritvore predsjednik B. i upravitelj A., dok se stvar razvodi. Brašno je zaplijenjeno. Doznajemo, da će im danas biti imenovani zamjenici.

Pošanske ratne marke. I ako je raspacavanje starih ratnih maraka (I. emisije) bilo sa 1. juna t. g. obustavljeno, to je ipak, obzirom na to, što se priličan broj istih nalazi u rukama publike, Ministarstvo trgovine dozvolilo, da ih se i nadalje može upotrebljavati za frankovanje poštanskih pošiljaka.

Grad i okolica.

Na našoj realnoj gimnaziji. Školska mladež okuplja se, prijamni ispiti teku.

Od nastavnih sila profesori Vukić i Kolendić ostaju u vojničtvu, dočim su profesori Brčić i Katunarić bili oslobođeni. Mjesto profesora Kolendića predavat će profesor o. P. Mišura. Suplent Maričić pre-mješten je u Zadar.

Da se ukloni nesporazumak zamoljeni smo da jučeranju vijest o rješjenju učenice Skočić pred vojničkim sudom ispravimo tamo, da je riješena Anka kći Kojice Skočića.

Mjesna Firma „Sufid“

traži gospogjicu za ured koja pozna je njemački, talijanski i hrvatski jezik,

Ponude pismene na upravu tvornice.

Da postigneš obilan prihod svoga rada na poljodjelskom polju morati ćeš pognojiti svoje usjeve, vinograde, masline, voćna stabla i t. d. sa

40% Kalijevom soli ili kainitom
15-16% Kalciumcianamidom
16-21% Thomasovom drozgom

i to prama uputama koje svak može da zatraži besplatno kod podpisane, bilo ustmeno ili pismeno. Ista tvrdka zanimanicima dijeli poučne knjižice o uporabi gnjojiva za sve kulture, te prema zahtjevu drži i specijalna predavanja. Ove tri vrsti daju isti uspjeh kao KAS a cjenije od istoga.

Ova gnjojiva dobivaju se isključivo kod podpisane tvrdke, kao jedini i glavni zastupatelj i razpacaovac, i to prama uvjetima postavljenim od tvornica

GRUBIŠIĆ & Comp. :: Šibenik.
(brzojavni naslov GRUBARES — telefon br. 56).

Najuspješnije oglašuje se u „Hrvatskoj Misl“.

RNJIGOVEŽNICA

HRVATSKE ZADRUŽNE
TISKARE U ŠIBENIKU ::

u. z. s. o. j. (Dr. ANTE DULIBIĆ I DRUG).

UVEZUJE DUGOTRAJNO I SOLIDNO SVAKE
VRSTE UVEZA, KAO: PROTOKOLE, MISSALE,
MOLITVENIKE I SVE U TU STRUKU SPA-
DAJUĆE RADNJE.

CIENE UMJERENE. — IZRADBA BRZA
I SOLIDNA.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao
Zastupstvo: Osje guravajućeg Društva „Herceg Bosna“

Zastupstvo i skladište za Šibenik i okolice sljedeći ugl. Tvrdka:
Michele Truden - Trst, Viktor Schmidt Fils - Beč,
Braća Klein - Split, Miho Sez - Dubrovnik, Salvetti
& Co. - Piran, J. Pipan & Co. - Trst, itd. itd. itd.

Preuzimlje naručbe svakovrstnih modernih pečata iz
gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne
predmete, sve uz Tvorničku cijenu da se ne boji u-
taktmice, brza izradba.

Razašilje 1000 komada Feldpost dopisnica za Kr. 6.

HRVATSKA ZADRUŽNA TISKARA ŠIBENIK

UKNJIŽENA ZADRUGA SA OGRANIČENIM JAMSTVOM
(Dr. A. DULIBIĆ I DRUG)

OBSKRBLJENA JE SVIM MATERIJALOM, TAKO DA JE
U STANJU TOČNO, BRZO, U MODERNOM SLOGU TE
UZ VEOMA UMJERENE CIJENE IZRADJIVATI SVE
RADNJE SPADAJUĆE U TISKARSKU STRUKU

IZRADJUJE POIMENCE POSJETNICE, TRGOVAČKE
MEMORANDUME, RAČUNE, NASLOVNE LISTOVE,
TRGOVAČKE I SLUŽBENE OBVOJE, VJENČANE KARTE,
PLESNE I DRUGE ZABAVNE POZIVE I PROGRAME,
OSMRINICE, CIJENIKE, JESTVENIKE I T. D. I T. D.

VELIKO SKLADIŠTE TISKANICA ZA OBČINE I
ŽUPSKE UREDE.

PRODAJA RAZNOVRNOG ČISTOG PAPIRA I OBVOJA

Jadranska Banka

PODRUŽNICA ŠIBENIK

Dionička glavnica K 8.000.000. — Pričuva K 700.000.

CENTRALA U TRSTU

Via della Cassa di Risparmio 5

(Vlastita kuća).

Naslov za brzojave: „JADRANSKA“.
PODRUŽNICE: Dubrovnik — Kotor — Ljubljana — Metković —
Opatija — Šibenik — Spljet — Zadar.

Kuponi založnica Zemljišno veresijskog zavoda Kraljevine Dalmacije plativi su kao i uvučene založnice unovčuju se kod JADRANSKE BANKE u TRSTU i svih njezinih podružnica.

Uložne knjižice. — Pohrana i administracija vrijednosnih papira. — Kupoprodaja tužemnih i inozemnih vrijednosnih papira, te deviza i valuta. — Osiguravanje efekata proti gubitku na tečaju pri vučenju. — Žiro računi i tekući račun. — Unovčivanje mjenica, dokumenata, odrežaka i izvučeni vrijednosnih papira. — Kreditna pisma, čekovi, vaglja, napunice. — Predjmovi i zajmovi na vrijednosne papire, dionice srećke, robu (Warrants), brodove itd. — Gradjevne vjeresije.

Pretnici (Safes) za čuvanje vrijednota u željnoj sobi (Tresor) sa posebnim ključevima za klijente, u kojim se pretincama može držati svakovrsne vrijednosti.